

REO núm: 900
Data: 26/06/2018

Informe de resultats

Estudi d'opinió sobre la regulació de bolets a Catalunya. 2017

Organisme promotor: Centre de la Propietat Forestal (Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació)

**Centre
d'Estudis
d'Opinió**

**Generalitat
de Catalunya**

Els silvicultors catalans opinen sobre el model de regulació de la recollida de bolets

Introducció

Un dels objectius del Centre de la Propietat Forestal és copsar l'opinió de la propietat forestal privada sobre temes del seu interès que permetin retroalimentar la presa de decisions en la implementació de polítiques forestals.

Els bolets i la regulació de la seva recollida han estat i són temes de major interès per a la propietat i la societat. La gran tradició de recollida de bolets de la societat catalana i la manca de sostenibilitat econòmica de les finques forestals basada en els productes fusters han fet parar atenció en aquest recurs al voltant del qual gira una activitat econòmica molt important. Malauradament, tret de casos molt excepcionals, els beneficis econòmics al voltant d'aquest recurs forestal no repercuteixen sobre la gestió del bosc, la qual és deficitària econòmicament i cada vegada més necessària per fer més resistents i resilients les nostres forests al canvi climàtic.

Que la propietat forestal de Catalunya dona suport a una regulació de la recollida de bolets silvestres no és cap novetat (vegeu l'article d'Elena Górriz i Pablo Montiel al número de la tardor de 2015, Silvicultura 72). Hi ha ja un bon grapat d'estudis i enquestes que avalen

la necessitat de regular la recollida d'aquest recurs, com ara l'enquesta, realitzada l'any 2014 pel Centre d'Estudis d'Opinió, al conjunt de la població catalana, la qual també va posar de manifest la predisposició dels catalans i les catalanes a pagar per la recollecció de bolets sempre que els ingressos generats es reinvertissin en gestió forestal sostenible.

La prova pilot feta al bosc de Poblet continua donant molt bons resultats, sobretot pel que fa a l'acceptació de la societat. Era Val d'Aran va lligar la possibilitat de recol·lectar bolets a les pernoctacions, i algunes iniciatives privades van veient la llum tot i que el marc normatiu no els és gens atractiu.

Aquesta nova enquesta realitzada pel Centre de la Propietat Forestal no fa altra cosa que donar suport a la idea, compartida per una gran majoria, que la regulació de la recollecció de bolets és ja imperativa a Catalunya, país micòfil i micòfag per excel·lència.

L'enquesta

L'enquesta va ser enviada a un total de 3.059 propietaris i propietàries que disposaven d'un Pla tècnic de gestió i millora forestals o un Pla simple de gestió

forestal en el moment de la seva realització (tardor de 2017), atès que el Centre de la Propietat Forestal en té una adreça als efectes de notificacions.

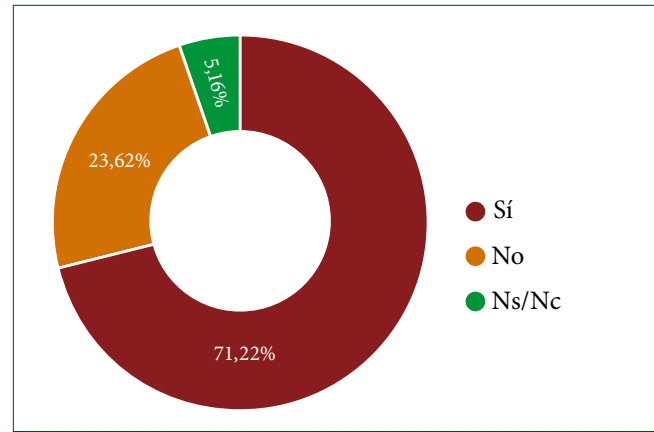
Un total de 275 persones propietàries de terrenys forestals han respost l'enquesta. Les comarques amb major nombre de respostes són les que tenen un major nombre d'instruments d'ordenació forestal (IOF): Berguedà, Moianès, Osona, Ripollès, Selva, Solsonès i Vallès Oriental.

El 85% són homes, i pràcticament el 50% tenen 65 anys o més d'edat. Un 43% dels enquestats viuen a la propietat i un 40% hi van entre 1 i 5 cops al mes. El 74% de les finques tenen entre 25 i 300 ha de superfície i un 90% tenen Pla tècnic de gestió i millora forestals o Pla simple de gestió.

Cal indicar que sobre les respostes que s'analitzen a continuació no hi ha diferències significatives entre l'edat de les persones enquestades, el seu sector d'activitat o la freqüència amb què visita la seva finca.

Coneixeu exemples de regulació de bolets?

El 61% de les persones enquestades manifesta no conèixer-ne cap.

Gràfic 1. Considereu que la vostra finca té una bona aptitud boletaire?

Considereu que la vostra finca té una bona aptitud boletaire?

Un 71% de les persones enquestades considera que les seves propietats sí tenen bona aptitud boletaire i més d'un 88% de les persones enquestades afirma que a les seves propietats es recullen bolets (gràfic 1).

Quin impacte considereu que té la recollida de bolets a la vostra finca?

Un 32% de les persones propietàries respon que «afavoreix la gestió de la propietat perquè genera ingressos directes o indirectes»; i un 16% manifesta que «permet interactuar amb els

usuaris per intentar millorar la gestió». D'altra banda, un 15,8% manifesta que «la recollida afecta negativament l'activitat ramadera per trencament de filats o per deixar obertes les tanques dels camins», i un 13,2% manifesta que «provoca danys al patrimoni cultural». A la resposta oberta d'altres impactes causats per la recollida de bolets, cal destacar l'augment de sensació d'inseguretat i la circulació amb vehicles per camps agrícoles sembrats (gràfic 2).

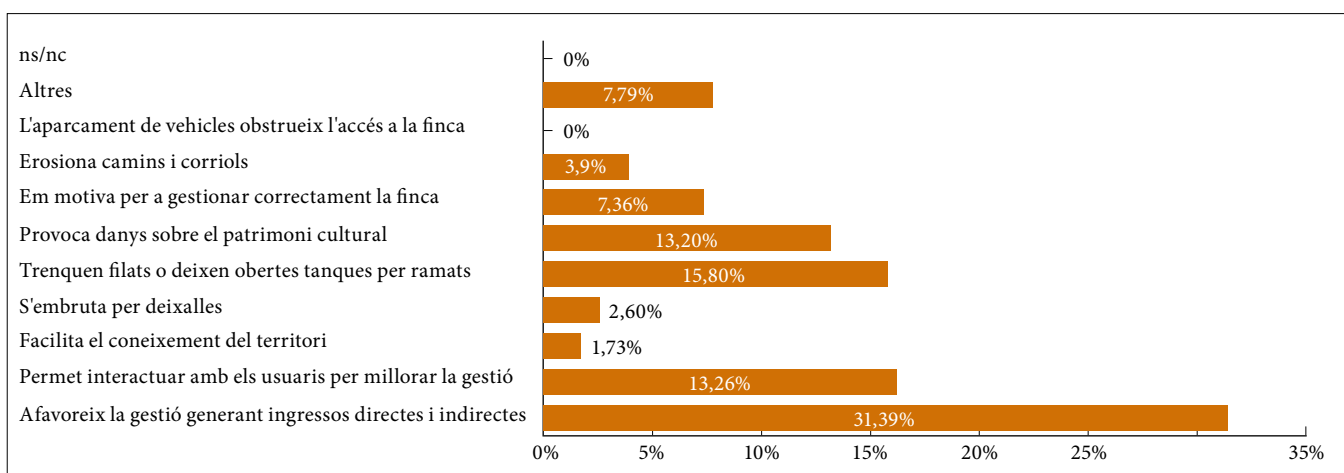
Creieu que cal regular la recollida de bolets?

Prop del 90% de les persones enquestades opina que cal regular

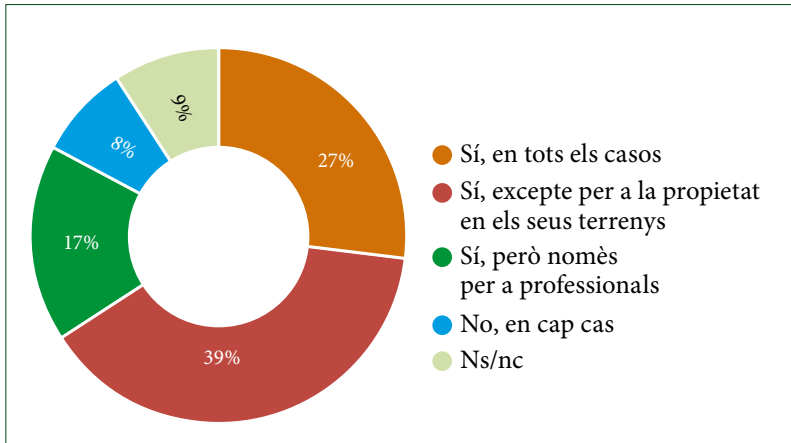
la recollida de bolets: un 65% en tots els casos, un 17% només per a recol·lecció professional amb ànim de lucre econòmic i un 6,7% únicament per a la recol·lecció recreativa.

Creieu que s'hauria d'implantar un carnet de boletaire?

Respecte de si aquesta regulació s'ha de dur a terme implantant un carnet boletaire, prop del 83% opina que sí; d'aquests, el 26,7% creu que seria necessari en tots els casos, el 16,7% només per a professionals i quasi un 40% exceptuant el/la propietari/ària en els seus terrenys (gràfic 3).

Gràfic 2. Quin impacte considereu que té la recollida de bolets a la vostra finca?

Gràfic 3. Creieu que s'hauria d'implantar un carnet de boletaire?

Model d'autorització per a la recol·lecció de bolets al Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet.
 Font: <https://web.gencat.cat/ca/actualitat/reportatges/temporada-de-bolets/carnet-de-boletaire/>

Creieu adient que s'hagin d'acreditar uns coneixements mínims per poder recollir bolets en quan a reconeixement d'espècies comestibles?

Un 16% opina que no cal acreditar coneixements mínims, un 14% opina que sí i un 31% opina que s'han d'acreditar per a la recol·lecció professional. Dels qui han contestat afirmativament, el 48% opina que ha de ser l'Administració qui controli/acrediti aquests coneixements, quasi un 25% que han de ser les societats micològiques i un 15% les universitat o els centres de formació.

Creieu que és segura la cadena alimentària dels bolets?

Un 37% considera que és segura, un 25% considera que no ho és i un 38% no ho sap/no contesta.

Amb relació a les bones pràctiques de recol·lecció, creieu necessària l'acreditació d'uns coneixements mínims per poder recollir bolets?

El percentatge de persones que opinen que no calen coneixements mínims és del 8,5%, quasi un 70% opina que en tots els casos caldria acreditar coneixement sobre Bones Pràctiques i un 20% que caldria acreditar-lo per a la recol·lecció professional.

Esteu d'acord amb la possibilitat de crear reserves o acotats de recollides de bolets? Creieu adient que sigui la propietat dels terrenys qui pugui reservar-se la recollida de bolets mitjançant un registre i senyalització dels terrenys?

El 61% de les persones enquestades responen afirmativament (gràfic 4).

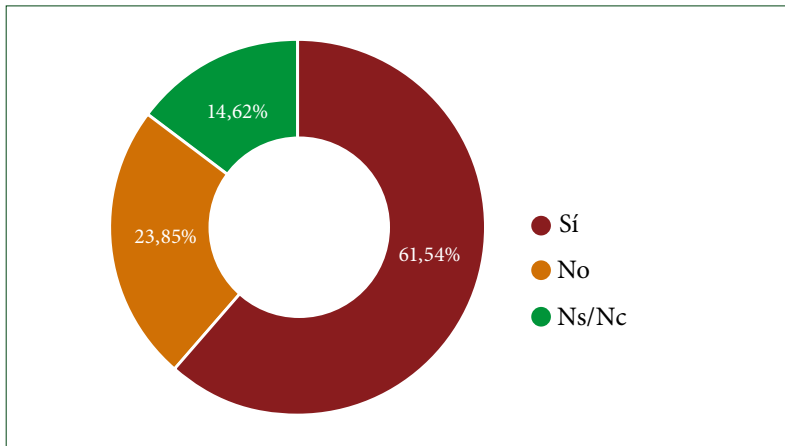
Crearíeu vostès una zona reservada per a la recollida de bolets a la vostra finca?

Un 56% respon afirmativament sempre que estigui regulat per normativa, i un 2% manifesta que ja ho ha fet, és a dir, unes 6 persones propietàries.

D'altra banda, un 30% considera que no ho faria en cap cas i un 12% no es decanta per cap opció (ns/nc). En qualsevol cas, el 50% de les respostes manifesten que el control de la regulació hauria de fer-se efectiu mitjançant el cos d'Agents Rurals del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. Un 16% considera que la propietat mateixa hauria de realitzar el control en el cas que s'hagi reservat el dret de recol·lecció, i un 11% que hauria de ser la propietat en qualsevol cas.

Heu fet alguna inversió a la vostra finca amb l'objectiu de millorar la producció i/o la recollida de bolets?

El 90% manifesta que no n'ha fet cap, i únicament un 6,6% respon afirmativament.

Gràfic 4. Creieu adient que sigui la propietat dels terrenys qui pugui reservar-se la recollida de bolets mitjançant registre i senyalització sobre els terrenys?

Sobre el tipus d'inversió que han realitzat, un 41% indica que treballs silvícoles orientats a la producció de bolets i un 23,5% alguna plantació amb planta inoculada. Tot i que no hi ha una relació directa entre senyalització i augment de producció, un 17,6% ha col·locat cartells informatius.

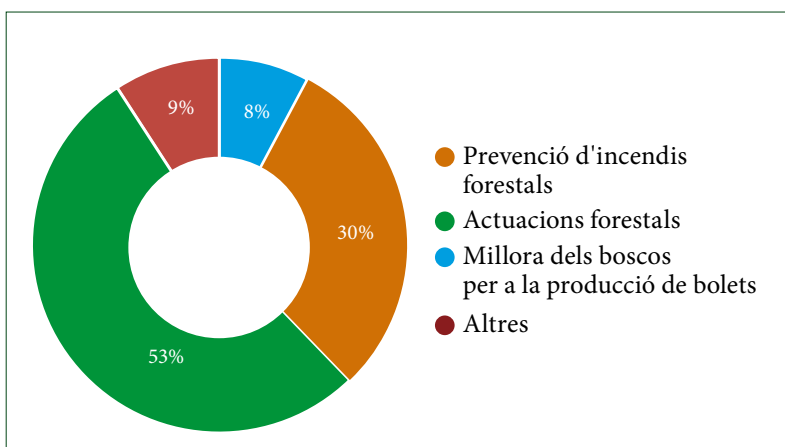
Heu realitzat a la vostra finca alguna inversió amb l'objectiu de desincentivar la recollida de bolets a la vostra propietat?

Igualment quasi el 90% manifesta no haver-ne feta cap. Entre els qui sí que l'han realitzada

(11,4%), la inversió més comuna ha estat posar tanques i barres (72% dels casos), seguida de la senyalització com a propietat privada (25%). Una persona contesta que disposa de vigilància mitjançant guarda particular.

Creieu que la propietat hauria de rebre alguna contraprestació per la recollida de bolets a la vostra finca?

El 75% de la propietat ha respost que està d'acord o molt d'acord amb el fet que la propietat rebi alguna contraprestació, un 15% es manifesta indiferent i un 4,5% en desacord o molt en desacord.

Gràfic 5. En el supòsit que una regulació generés ingressos, quina hauria de ser la seva finalitat?

En el supòsit que una regulació generés ingressos, quina hauria de ser la seva finalitat?

El 91% opina que els ingressos haurien de revertir als boscos, dels quals un 53% indica que per a actuacions forestals, un 29,5% per a la prevenció d'incendis i un 8,4% per a accions de millora dels boscos per a la producció de bolets específicament (gràfic 5).

Conclusions i consideracions

Aquesta enquesta posa de manifest que la propietat forestal privada que té planificada la seva finca amb instruments d'ordenació forestal regulats normativament està a favor de la regulació; veu amb bons ulls la instauració d'un carnet boletaire; opina que cal diferenciar clarament els recol·lectors recreatius d'aquells professionals amb activitat econòmica; està preocupada pel recurs; manifesta clarament que cal tenir uns coneixements mínims de Bones Pràctiques per a recollir bolets; considera que la manca de normativa els frena per a innovar i ser emprenedors en models d'acotats o reserves de recollida, i que prefereix que sigui l'Administració la que estigui al darrera del control i posada en marxa dels aspectes reguladors.

Des de fa molt de temps, la regulació de la recollida de bolets ha estat un tema sobre la taula de l'Administració. Els primers esborranys es remunten als anys 70. Des de fa prop de 10 anys, es té un major coneixement so-

bre el recurs, les seves produccions anuals, com millorar-la, interaccions... sobretot gràcies a la tasca del Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya, CTFC. Coneixedors de la poca predisposició dels diferents governs a entrar en el terreny de la regulació d'una activitat de gran tradició a Catalunya, també s'han proporcionat estudis i enquestes relatius a la percepció de la societat sobre la possibilitat de regular normativament aquesta activitat. Els mitjans de comunicació, sobretot el programa Caçadors de bolets, han difós la riquesa d'aquest recurs a Catalunya i la seva diversitat, i quasi setmanalment les zones de major expectativa de producció, cosa que ha propiciat un augment d'aquesta pràctica. S'estima actualment que com a mínim 1,2 milions de persones es mobilitzen cada any per buscar bolets a Catalunya.

Hi ha països on el públic té drets generals per recol·lectar productes forestals no fusters (PFNF), però on la propietat dels terrenys pot restringir-ne o prohibir-ne la recollecció o cobrar tarifes, com ara Bòsnia i Hercegovina,

Estònia i Eslovènia. També hi ha casos com ara Polònia on els recol·lectors tenen drets considerables en boscos públics però on la recollida en boscos privats pot ser prohibida si no es disposa del permís de la propietat. Un altre grup està format per països on la recollecció de bolets requereix generalment un permís amb o sense pagament, i on la recollecció pot ser totalment prohibida; per exemple, en boscos privats de Croàcia, Xipre, França, Lituània, Turquia i el Regne Unit.

Cal destacar que moltes comunitats autònomes d'Espanya han regulat la recollida de bolets, com ara l'Aragó, el País Valencià, Galícia, Andalusia o Castella i Lleó; s'estima que en aquesta darrera comunitat autònoma els bolets generen 65 M€/any entre micoturisme (39%), permisos (20%) i cadena alimentària (40%).

En la darrera reunió de la Taula Intersectorial Forestal sobre aquest tema, la pràctica unanimitat dels actors forestals van coincidir en la necessitat d'establir una regulació, ava-

luar-ne l'aplicació i revisar-la per millorar-la. En paraules d'alguns dels presents, «regulem l'activitat, ja s'hauria d'haver regulat fa 25 anys, ens hauríem equivocat i l'hauríem millorat, però no es pot continuar d'aquesta manera».

Cal distingir entre la recollida recreativa com a pràctica d'esbarjo en família o en grup de la recollida amb finalitats comercials, ja que en aquest darrer cas no sempre està garantida la traçabilitat del producte, el seu origen i potser la seva aptitud alimentària.

Caldrà, però, tenir en compte que tota regulació comportarà una vigilància del seu compliment, més intensa en els inicis i gradualment decreixent en intensitat fins a la seva assimilació en el comportament ciutadà, atès que altrament la possible regulació no serà efectiva ni aconseguirà els objectius proposats.

Fins quan caldrà esperar la regulació de la recollida de bolets? Esperem que aquesta enquesta sigui la darrera necessària perquè Catalunya surti de la cua de les regions europees com a zona on aquest recurs no repercuteix en els boscos tot el valor afegit que té per manca de regulació.

Juan Luís Abian
Director gerent
Centre de la Propietat Forestal